

У 1919 р. у Петрограді вийшла книжка Якова Таріулова "Фінансова наука (короткий курс)", у якій він зауважував, що "звичайний склад фінансової науки ставлять у залежність від характеру тих доходів, які отримує та чи інша держава". У зв'язку з тим, що не за всіх "суспільних устроїв існує такий суспільно-правовий союз, як держава (таких, як первісний чи комуністичний), то і не за всіх устроїв існує особлива дисципліна фінанси, яка вивчає шляхи здобуття засобів для такого союзу. Автор вважав, що тільки там існує предмет фінансової науки, де є привласнення додаткової вартості, й там)" "... у комуністичному суспільстві не може бути, не існує об'єкта дослідження для фінансової науки". Якщо державі відмовляти у праві привласнення додаткової вартості, то, зрештою, такого права позбавлялися й усі інші особи – місцеві органи кади, міста, підприємства, банки, громадяни. Така позиція дивовижним чином нагадує засудження додаткової вартості євангелістами, Арістотелем, схоластами. І як пізні схоласти починають виправдовувати її існування під впливом реальної дійсності, так і після повної відмови від фінансів науковці починають виправдовувати привласнення додаткової вартості державою. Спочатку виправданням слугувало те, що стороною, яка має збитки, є буржуазія, котру необхідно було "знищити як клас". Офіційно узаконюються на той час численні конфіскації та контрибуції, стягуються надмірні податки [3, с. 133].

Саме на початку 20-х років серед науковців-марксистів утверджується думка, що привласнювати додаткову вартість, створену працею громадян, може тільки держава, аби потім найефективнішим чином розподілити її. Ні про ні які прибутки або привласнення додаткової вартості підприємствами не могло бути й мови, бо вони розцінювалися як результат експлуатації робітників. Звичайно, що робітники і громадяни взагалі не могли отримувати прибутків. За тих часів вважалося, що при соціалізмі та комунізмі кожен повинен стримувати гроші, еквівалентні вкладеній праці.

За таких умов знову з поля зору науковців зникають підприємства і громадяни, розглядаються лише держава та місцеві органи влади. За цих обставин поняття "фінансові ресурси" розглядалися лише на рівні держави і включало як державні доходи.

Висновки. Отже, існування категорії "фінансові ресурси" до початку ХХ ст. нерозривно пов'язане з існуванням самої держави. Надалі, дослідження цього питання показало, що більшість визначень фінансових ресурсів виконана із загальнодержавних позицій і потрактує як "фінансові ресурси країни" або "фінансові ресурси взагалі" [10, с. 32].

Література

1. Антология мировой философии. – В 4 т. – М.: Изд-во "Мысль", 1969. – Т. 1. – Ч. 2. – 604 с.
2. Аристотель. Політика : пер. з давньогрец. / Аристотель. – К.: Вид-во "Основи", 2000. – С. 23.
3. Бондаренко В.Л. Визначення сутності фінансів з точки зору філології та історії фінансової думки / В.Л. Бондаренко // Фінанси України : журнал. – 1999. – № 11. – С. 126-136.
4. Злупко С.М. Економічна думка України: від давнини до сучасності / С.М. Злупко. – Львів. – 2000. – 628 с.
5. Історія економічних вчень / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Вид-во "Знання", 2004. – 1300 с.
6. Ксенофонт Афинский. Сократические сочинения : пер. с старогрец. / Ксенофонт Афинский. – М.: Изд-во "Академия", 1935. – 298 с.
7. Лебедев В.А. Финансовое право / В.А. Лебедев. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.]. – СПб. – 1889. – Т. 1. – 242 с.

8. Озеров И.Х. Финансы: Энциклопедический словарь / И.Х. Озеров. – СПб. – 1902. – Т. 70. – 872 с.
9. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй : пер. з англ. / А. Сміт. – К.: Вид-во "Port-Royal", 2001. – 543 с.
10. Сухова Л.Ф. Финансовый менеджмент / Л.Ф. Сухова. – Сумы. – 1994. – 82 с.
11. Янжул И.И. Экономическая мысль в ретроспективе. Учение о государственных доходах / И.И. Янжул. – Изд. 4-ое, [перераб. и доп.]. – СПб. – 1904. – 303 с.

Кальницкая М.А. К вопросу исследования эволюции понятия "финансовые ресурсы"

Исследован вопрос возникновения категории "финансовые ресурсы", а также приведена ее трактовка в разный период и различными учеными. Отмечено, что проблема финансовых ресурсов интересовала человечество давно, хотя понятие "финансовых ресурсов" и "финансов" для большинства исследователей к середине ХХ века являются тождественными. С целью понимания этого понятия и его соотношения с "финансами" и "финансовой системой" исследована история его возникновения. Сделан вывод о том, что понятие "финансовые ресурсы" есть и будет предметом исследования в любые времена.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансы, эволюция, налоги.

Kalnytska M.A. Study the question of the evolution of the concept of "financial resources"

In this article the author examines the emergence of the category of "financial resources" and shows her treatment at different times and by different researchers. The author notes that the issue of financial resources has long been interested in humanity, although the concept of "financial resources" and "finance" for most researchers to mid XX century are identical. For the purpose of understanding this concept and its relationship with the "Finance" and "financial system" the author explores the history of its origin. The author concludes, however, that "financial resources" is and will be the subject of study at any time.

Keywords: financial resources, finance, evolution and taxes.

УДК 336

Доц. В.В. Македон, канд. екон. наук –
Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля

ВДОСКОНАЛЕННЯ БОРГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Розглянуто боргове фінансування як важливий інструмент макроекономічного регулювання економіки. Проаналізовано взаємозв'язок бюджетного дефіциту, державних запозичень та державного боргу. Визначено напрями підвищення ефективності боргового фінансування соціально-економічного розвитку економічної системи.

Ключові слова: боргове фінансування, соціально-економічний розвиток, держава, бюджетний дефіцит, запозичення, борг, ринок.

Вступ. Інструментом вирішення фінансових проблем, забезпечення соціально-економічного розвитку економічних систем, поживлення економічної кон'юнктури в таких системах виступає боргове фінансування, як невід'ємна складова сучасного фінансового механізму. Актуальність теми дослідження обумовлена відносною недостатністю фінансових ресурсів для задоволення державою потреб суспільства та забезпечення соціально-економічного розвитку економічних систем, що своєю чергою свідчить про необхідність пошуку інноваційних форм залучення ресурсів та створення дієвої системи відповідних інструментів.

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичні та практичні засади боргового фінансування розглянуто у працях багатьох вчених, серед яких варто виділити: В.В. Башко, Т.П. Вахненко, О.М. Дубихвіста, В.В. Ланового, А.М. Мних,

О.О. Присяжнюк, В.О. Стецького, О.В. Царук та інших. Але варто зауважити, що існує потреба в її подальшому дослідженні цього питання, оскільки розвиток боргового фінансування відбувається в умовах трансформаційної економіки України, коли відбувається пошук інноваційних напрямів побудови ефективної системи управління державним боргом, а також існує необхідність перетворення державних запозичень на дієвий інструмент стабілізації соціально-економічного розвитку економічних систем.

Постановка завдання. Мета цього дослідження полягає у визначенні та обґрунтуванні напрямів удосконалення боргового фінансування для забезпечення соціально-економічного розвитку держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Причиною глибокого проникнення кризи в усі сфери економічного життя держави є проблеми з нестачею бюджетних коштів. Одними із джерел фінансування дефіциту бюджету є внутрішні та зовнішні державні запозичення, динаміку яких зображено на рис. 1.

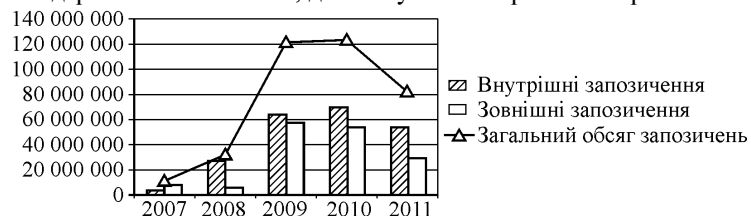

Рис. 1. Динаміка державних запозичень за 2007-2011 рр., тис. грн.

Отже, бачимо, що найбільше запозичень було здійснено в 2009 та 2010 рр., а в 2011 р. аналізовані показники дещо зменшились. Але все ж обсяг державних запозичень рівня 2011 р. свідчить про недостатність вільних фінансових ресурсів в країні та досить високу залежність від внутрішнього та зовнішнього позикових ринків. Про що насамперед свідчить перевищення в 2011 р. обсягів внутрішніх та зовнішніх запозичень у 14,5 та 3,5 раза відповідно порівняно з рівнем аналогічних показників докризового 2007 р.

Щодо структури державних запозичень, то з 2008 по 2011 р. її можна вважати задовільною, оскільки переважання внутрішніх запозичень над зовнішніми стимулює розвиток внутрішнього фінансового ринку. Також варто зазначити, що надання пріоритету внутрішнім запозиченням під час вибору боргового джерела сприятиме збереженню економічної безпеки держави та запобігатиме ревальвації обмінного курсу національної валюти.

Можна стверджувати, що збільшення дефіциту породжує необхідність у збільшенні державних запозичень, що своєю чергою спричиняє збільшення державного боргу. Для підтвердження цієї думки далі досліджено взаємозв'язок бюджетного дефіциту, державних запозичень та державного боргу. Результати проведених розрахунків наведено в табл.

Отже, бачимо, що спостерігається тенденція до щорічного збільшення дефіциту державного бюджету. Покращення ситуації у 2011 р. було спричинене перевищенням (вперше з 2008 р.) фактичного обсягу отриманих доходів Зведеного бюджету країни над запланованим їх рівнем та зростанням ВВП на 21 % відносно до 2010 р. [15]. Так, бачимо, що в 2008 р. на 1 % приросту бюджетного дефіциту при-

падало 2,08 % приросту державних запозичень, у 2009 р. – 1,63 %, у 2010-0,02 %, а у 2011 р. при зменшенні на 1 % бюджетного дефіциту спостерігалось зменшення запозичень на 0,51 %. Отже, можна зазначити, що зміна обсягів дефіциту на пряму впливає на обсяги державних запозичень, про що також свідчать синхронні зміни темпів приросту. Якщо розглядати вплив бюджетного дефіциту окремо на внутрішні запозичення, то варто зазначити, що зміна обсягу дефіциту найбільше вплинула на обсяг внутрішніх запозичень у 2008 р., оскільки на 1 % приросту дефіциту припадало 7,4 % приросту внутрішніх запозичень. Щодо обсягу зовнішніх запозичень, то зміна бюджетного дефіциту найбільше вплинула у 2009 р., про що свідчить 5,16 % приросту зовнішніх запозичень на 1 % приросту дефіциту.

Табл. Аналіз взаємозв'язку бюджетного дефіциту, державних запозичень та державного боргу за 2008-2012 рр. (на початок року)

Показник	2008	2009	2010	2011	2012
Дефіцит					
Дефіцит, тис. грн.	7671400	14183062	37258100	64684900	23057500
Державні заозичення					
Державні запозичення всього, тис. грн.	12149625	33558036	122436218	124459061	83783254
Відсоток зміни державних запозичень на 1 % зміни дефіциту	–	2,08	1,63	0,02	0,51
Внутрішні державні запозичення, тис. грн.	3738057	27360058	64256543	70214756	54141229
Відсоток зміни внутр. держ. запозичень на 1 % зміни дефіциту	–	7,44	0,83	0,13	0,36
Зовнішні державні запозичення, тис. грн.	8411568	6197978	58179675	54244305	29642025
Відсоток зміни зовн. держ. запозичень на 1 % зміни дефіциту	–	-0,31	5,16	-0,09	0,70
Державний та гарантований державою борг					
Внутрішній борг, тис. грн.	18807352	46667514	105132919	155548977	173179200
Відсоток зміни внутр. боргу на 1 % зміни запозичень	–	0,23	0,93	5,17	-0,50
Зовнішній борг, тис. грн.	69937389	142742873	212771203	276745774	299421234
Відсоток зміни зовн. боргу на 1 % зміни запозичень	–	-3,96	0,06	-4,45	-0,18
Обслуговування державного та гарантованого державою боргу					
Обслуговування внутрішнього боргу, тис. грн.	811228809	929269006	4894413359	11239876678	15825965504
Обслуговування зовнішнього боргу, тис. грн.	2867650360	3335520944	4889433962	5155511650	8123056995

Наявність бюджетного дефіциту і його фінансування за рахунок внутрішніх та зовнішніх державних запозичень зумовлюють формування та зростання державного боргу, а відповідно – й вартості його обслуговування.

Так, з табл. бачимо, що простежується тенденція щорічного збільшення обсягу внутрішнього та зовнішнього державного боргу, але темпи приросту демонструють зменшення протягом всього аналізованого періоду. Щодо зовнішнього державного та гарантованого державою боргу, то у 2008 р. у разі зменшення зовнішніх державних запозичень на 1 % спостерігалось збільшення боргу на 3,96 %, у 2010 – на 4,45 %, у 2011 – на 0,18 %. А у 2009 р. на 1 % приросту зовніш-

ніх запозичень припадало 0,06 % приросту зовнішнього боргу. Як бачимо з табл., витрати на обслуговування боргу щороку зростають. Результати проведеного аналізу зображено на рис. 2.

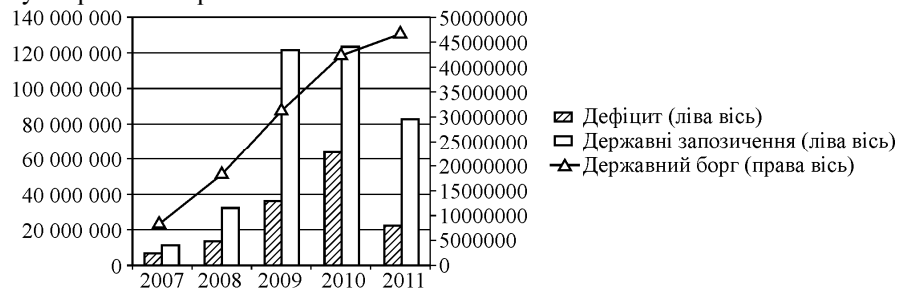

Рис. 2. Динаміка бюджетного дефіциту, державних запозичень та державного боргу за 2007-2011 рр., тис. грн.

Поза сумнівом, боргове фінансування є важливим інструментом макроекономічного регулювання економіки.

Ефективне використання запозичених коштів є важливим для стимулювання соціально-економічного розвитку. Лише за такої умови отримані кошти стануть рушійною силою для подальшого зростання економіки. Як вже зазначалося, неминучим і закономірним наслідком залучення державою позик є виникнення державного боргу. Абсолютний розмір державного боргу є не дуже показовим макроекономічним індикатором, оскільки борг зростає у міру збільшення ВВП. Тому більш змістовним є такий відносний показник заборгованості як відношення боргу до ВВП, розраховані значення якого наведено на рис. 3. Отже, з рис. 3 бачимо, що значне боргове навантаження на економіку країни спостерігалось у період 2009-2011 рр., а також можна відзначити переважання зовнішнього державного боргу над внутрішнім протягом всього аналізованого періоду. Наведена динаміка показників свідчить про значне боргове навантаження та необхідність удосконалення боргової політики держави та пошуку нових гнучких інструментів боргового фінансування.

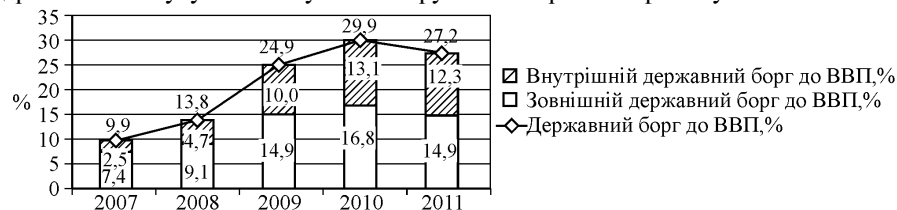

Рис. 3. Відношення державного боргу України до ВВП за 2007-2011 рр., %

Значну небезпеку платоспроможності країни створює структура боргу за валютою погашення. Більша частина державного боргу України номінована в іноземній валюті: у доларах США – 32,1 %, у СПЗ – 20,0 %, в євро – 3,6 %, в українській гривні – 44,3 % [13]. Отже, найменша девальвація української гривні до іноземної валюти може призвести до вагомих проблем з обслуговуванням державного боргу. Тільки застосування дієвої стратегії управління державним боргом сприятиме ефективному використанню запозичень та створить необхідні умови для оптимізації боргового навантаження [2, с. 15].

Підвищення ролі внутрішніх державних позик під час фінансування дефіциту бюджету дасть змогу державі знизити валютний і відсотковий ризики, а також ризик рефінансування боргу [9, с. 225]. Зокрема, ефективний ринок внутрішніх запозичень дасть змогу уряду збільшити частку зобов'язань, деномінованих у національній валюті, сприятиме розвитку фінансового сектору національної економіки та позитивно впливатиме на дієвість монетарної політики. Збільшення потенціалу ринку внутрішніх державних запозичень у середньостроковій перспективі можна здійснити за рахунок таких заходів: збільшення активів вітчизняної банківської системи та стимулювання потреб банків у наповненні портфелю активів державними цінними паперами для управління та підвищення власної ліквідності; збільшення масштабів недержавного пенсійного страхування та накопичувального рівня обов'язкового пенсійного страхування; популяризації страхових послуг серед юридичних і фізичних осіб в Україні та, як наслідок, збільшення попиту страхових компаній на низькоризикові цінні папери [4, с. 18].

Емісія державних цінних паперів із тривалим терміном обігу найбільше відповідає потребам інвесторів, у структурі пасивів яких переважають довготермінові зобов'язання. У країнах з розвиненими фінансовими ринками пенсійні фонди і страхові компанії прагнуть до подовження термінів власних активів, а тому є вагомою групою інвесторів у довготермінові державні зобов'язання. Так, станом на грудень 2011 у Чилі пенсійні фонди утримують 85 % внутрішніх боргових зобов'язань уряду, у Малайзії – 60 %, у Мексиці, Уругваї і Колумбії – понад 25 %. Страхові компанії мають на балансах близько 20 % внутрішніх боргових зобов'язань держави в Угорщині, Індії і Польщі [6]. Розвиток ринку державних цінних паперів вимагає координації дій Міністерства фінансів і Національного банку України, що має забезпечити розширення смності внутрішнього ринку державних облігацій і підвищення їх ліквідності на вторинному ринку. Основними засобами активізації внутрішнього ринку позикового капіталу в Україні мають стати вдосконалення організаційно-правової бази функціонування внутрішнього ринку державних цінних паперів та підвищення інвестиційної привабливості внутрішніх державних зобов'язань [11; 12]. Проте ліквідність вітчизняного ринку державних цінних паперів наразі залишається невисокою. Зокрема, ціни, за якими укладаються угоди, мають значний рівень волатильності як у межах конкретного інструменту, так і в межах ринку загалом. Причини цього таять у зниженні загальної ліквідності національної грошово-кредитної системи та в недостатніх можливостях хеджування ризиків. Отже, варто зробити акцент на вдосконаленні структури державного боргу за видом відсоткових ставок облігацій внутрішньої державної позики. Так, досягнення високої частки зобов'язань із фіксованою відсотковою ставкою надає змогу знизити відсоткові ризики боргового портфелю уряду.

Висновки. Отже, для підвищення ефективності боргового фінансування соціально-економічного розвитку в Україні можна запропонувати такі заходи: зміна напрямів позичкової діяльності уряду; зменшення питомої ваги заборгованості шляхом рефінансування державного боргу за рахунок нових запозичень; підвищення інвестиційної спрямованості державних позик та розширення бази інвесторів; збільшення прозорості політики державних запозичень для учасників фінансового ринку; диверсифікація державних цінних паперів та хеджування ризиків інвесторів; залучення іноземних інвестицій за допомогою депозитарних зобов'язань; посилення контролю за графіком боргових платежів.

Література

1. Башко В. Державні запозичення в Україні: оцінка потреб і пропозиції щодо структури / В. Башко // Економіка і прогнозування : наук.-аналіт. журнал. – 2007. – № 2. – С. 75-87.
2. Боднарук Т.Г. Механізм управління та обслуговування державного боргу / Т.Г. Боднарук // Фінанси України : журнал. – 2011. – № 4. – С. 14-18.
3. Вахненко Т.П. Особливості формування державного боргу та управління його складовими в період фінансової кризи / Т.П. Вахненко // Фінанси України : журнал. – 2009. – № 6. – С. 14-28.
4. Вахненко Т.П. Державний борг України: оптимізація структури та управління ризиками / Т. Вахненко // Світ фінансів. – 2008. – № 1. – С. 10-28.
5. Довідка Сітібанку про переваги глобальних депозитарних зобов'язань. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.citibank.com/adr/common/file.asp? idf=1250>.
6. Доповідь з питань глобальної фінансової політики за даними Міжнародного валютного фонду станом на грудень 2011. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.imf.org/external/np/search.aspx?NewQuery=Global+Financial+Stability+Report&Lang=rus&col=EXTRUS&submit.x=20&submit.y=3>.
7. Дубихвіст О. Якісне оновлення державних фондів інструментів – передумова подолання проблеми ліквідності ринку облігацій / О. Дубихвіст, В. Лановий // Вісник Національного банку України : журнал. – 2012. – № 1. – С. 3-6.
8. Звіт МБРР з питань світового фінансового розвитку за 2006 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://search.worldbank.org/all?qterm=Global+Development+Finance+2006>.
9. Коблик І.І. Внутрішні державні запозичення: оцінка та перспективи розвитку / І.І. Коблик // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.3. – С. 222-228.
10. Кучер Г. Розвиток ринку внутрішніх державних боргових зобов'язань України / Г. Кучер // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету : зб. наук. праць. – К. : Вид-во КНТЕУ. – 2011. – № 2. – С. 47-58.
11. Литвиненко О.В. Напрями підвищення ефективності боргового фінансування соціально-економічного розвитку України / О.В. Литвиненко // Молодіжний науковий вісник Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара. – 2013. – № 1. – С. 68-79.
12. Моташко Т.П. Напрями підвищення активності населення на внутрішньому ринку державних запозичень України / Т.П. Моташко // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 6. – С. 45-47.
13. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua/>.
15. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua/>.

Македон В.В. Усовершенствование долгового финансирования социально-экономического развития Украины

Рассмотрено долговое финансирование как важный инструмент макроэкономического регулирования экономики. Проанализирована взаимосвязь бюджетного дефицита, государственных займов и государственного долга. Определены направления повышения эффективности долгового финансирования социально-экономического развития экономической системы.

Ключевые слова: долговое финансирование, социально-экономическое развитие, государство, бюджетный дефицит, займ, долг, рынок.

Makedon V.V. Perfection of promissory financing socio-economic development of Ukraine

The promissory financing as important instrument of the macroeconomic adjusting of economy is considered. Intercommunication of budgetary deficit, state borrowings and national debt is analysed. Directions of increase of efficiency of the promissory financing of socio-economic development of the economic system are certain.

Keywords: promissory financing, socio-economic development, state, budgetary deficit, borrowing, debt, market.

УДК 336.77

Економіст Ю.І. Мосціховський – ЛФ ПАТ "Укоопспілка"

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Проаналізовано існуючі теоретичні підходи до визначення сутності кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи України та запропоновано авторське визначення цього поняття. Окреслено динаміку кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи та його роль у соціально-економічному розвитку економіки України. Запропоновано напрями підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу суб'єктів господарювання і кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи України.

Ключові слова: банківська система, кредитно-інвестиційний потенціал банківської системи України, кредитний потенціал банку, інвестиційний потенціал банку.

Вступ. Для забезпечення ефективності функціонування і зміцнення конкурентоспроможності підприємств реального сектору економіки країни необхідно передусім максимально використати наявний економічний потенціал суб'єктів господарювання і кредитно-інвестиційний потенціал банківської системи. Потрібно, на наш погляд, загальнодержавна ресурсно-збалансована програма соціально-економічного розвитку України з використанням економічного потенціалу країни загалом. Визначальну роль у розвитку національної економіки повинні б відігравати перерозподільні процеси, що актуалізує дослідження кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи країни.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Значний внесок щодо дослідження питань формування і використання кредитно-інвестиційного потенціалу комерційних банків зробили українські вчені О.І. Воробйова [1, 2], В.П. Гмиря [3], Е.Ю. Хрусталева [4], О.О. Ляхова і Т.П. Шокало [5] та праці М.Д. Алексєєнка, М.І. Савлука, О.І. Лаврушина, І.С. Музики, Б.Л. Луціва, О.І. Копилук, А.М. Мороза та ін. Але дослідженню теоретичних аспектів сутності кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи, на нашу думку, приділено недостатньо уваги. Водночас завдяки їх дослідженням сформульовано підґрунтя для подальшого дослідження суті цієї важливої економічної категорії в аспекті теорії і практики.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження суті кредитно-інвестиційного потенціалу банківської системи України, його ролі і місця в реальному секторі економіки.

Виклад основного матеріалу. Поняття "кредитно-інвестиційний потенціал банківської системи України" у структурному аспекті складається з термінів "економічний потенціал" та "інвестиційний потенціал". Оскільки банківська діяльність відноситься до сфери економічної, то за Словником іншомовних слів [6] економічний потенціал визначається як "...сукупність економічних ресурсів і можливостей країни (групи країн), що можуть бути використані для досягнення цілей соціально-економічного розвитку суспільства". Подібне визначення економічного потенціалу подано в Економічній енциклопедії [7] як "...наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення мети".

Отож, економічний потенціал банківської системи України, на нашу думку, – це сукупність наявних економічних ресурсів Національного банку України та інших банків системи і можливостей їх використання на цілі економічного і соці-